Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0312

ES pozicija dėl pasiūlyto plano ir ES įsipareigojimas siekti teisingos ir ilgalaikės taikos Ukrainai

2025 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES pozicijos dėl pasiūlyto plano ir ES įsipareigojimo siekti teisingos ir ilgalaikės taikos Ukrainai (2025/3001(RSP))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Ukrainos ir Rusijos,

– atsižvelgdama į 2025 m. lapkričio 24 d. užsienio reikalų komitetų pirmininkų bendrą pareiškimą, kuriuo remiama teisinga ir ilgalaikė taika Europoje,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 136 straipsnio 2 ir 4 dalis,

A. kadangi ES tikslas tebėra teisinga ir ilgalaikė taika, grindžiama tarptautine teise, visapusiškai gerbiant Ukrainos teritorinį vientisumą, nepriklausomybę ir suverenitetą; kadangi Rusija sistemingai neparodo jokio susidomėjimo taika ir toliau puola Ukrainos civilius gyventojus ir infrastruktūrą; kadangi JAV administracijos patvirtinta iniciatyva užbaigti karą Ukrainoje sukėlė pagrįstų abejonių dėl Jungtinių Amerikos Valstijų įsipareigojimų tarptautinei teisei, Europos ir Ukrainos saugumui;

1. primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares prisiimti didesnę atsakomybę už saugumą Europos žemyne, teikti tvirtą paramą Ukrainai ir kartu aktyviai siekti ilgalaikės taikos; pabrėžia, kad bet koks susitarimas, kuriuo siekiama užbaigti Rusijos agresiją prieš Ukrainą, turi daug platesnį poveikį nei tik Rusijai ir Ukrainai, nes daro didelę įtaką Europos saugumo tvarkai; šiuo atžvilgiu primygtinai reikalauja, kad jokie sprendimai dėl Ukrainos nebūtų priimami be Ukrainos ir jokie sprendimai dėl Europos – be Europos;

2. atkreipia dėmesį į JAV administracijos pastangas nutraukti Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, bet mano, kad JAV politikos dvilypumas Ukrainos atžvilgiu kenkia tikslui pasiekti tvarią taiką; todėl primygtinai ragina ES ir jos valstybes nares rodyti lyderystę šiuo

lemiamu geopolitiniu momentu ir toliau bendradarbiauti su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis ir bendraminčiais partneriais siekiant užtikrinti, kad derybos dėl teisingos ir ilgalaikės taikos Ukrainoje būtų grindžiamos tarptautinės teisės principais, vykdomos sąžiningai ir siekiant galutinai nutraukti Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą;

3. pabrėžia, kad Europos taikos strategija dėl Ukrainos turi būti grindžiama tarptautine teise, turi stiprinti Europos saugumą, išsaugoti ir atkurti Ukrainos suverenitetą ir teritorinį vientisumą ir turi būti priimtina Ukrainai ir jos žmonėms, taip pat būti bet kokių tolesnių diplomatinių derybų pagrindas; pakartoja, kad taiką galima pasiekti ne nusileidžiant agresoriui, bet teikiant tvirtą ir ilgalaikę paramą Ukrainai ir tinkamai atgrasant Rusiją nuo pakartotinės agresijos ateityje;

4. mano, kad, atsižvelgiant į Rusijos akivaizdžių ankstesnių teisiškai privalomų susitarimų bei įsipareigojimų gerbti savo kaimynų suverenitetą ir pagrindinių tarptautinės teisės principų pažeidimų istoriją, bet kokį susitarimą dėl tvarios taikos bus galima sudaryti tik sutarus dėl paliaubų ir jis turės būti pagrįstas veiksmingomis priemonėmis, kuriomis būtų stebimas įsipareigojimų įgyvendinimas ir atgrasoma nuo vėlavimo juos vykdyti, ir tvirtomis ES ir JAV saugumo garantijomis Ukrainai, kad būtų užkirstas kelias naujiems agresijos aktams ir imamasi neatidėliotinų atsakomųjų priemonių;

5. pabrėžia, kad taikos susitarimu neturi būti ribojamos Ukrainos galimybės ginti savo suverenitetą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą ir Ukraina neturi tapti pažeidžiama būsimiems išpuoliams; pabrėžia, kad tokiu susitarimu Ukrainai turi būti suteiktos patikimos saugumo garantijos, prilygstančios Vašingtono sutarties 5 straipsnio ir Europos Sąjungos sutarties 42 straipsnio 7 dalies nuostatoms, vengiant 1994 m. Budapešto memorandumo pasikartojimo, ir dar kartą patvirtinta, kad Ukraina gali laisvai pasirinkti savo saugumo ir politinius aljansus be Rusijos veto;

6. pabrėžia, kad taikos susitarimu Rusija turi būti įpareigota visiškai kompensuoti Ukrainai visą padarytą materialinę ir nematerialinę žalą ir nuostolius; pabrėžia, kad susitarimu turi būti užtikrinta visiška atskaitomybė pagal tarptautinę teisę už agresijos nusikaltimą ir karo nusikaltimus, kuriuos Rusija, jos sąjungininkai ir įgaliotosios pajėgos įvykdė prieš Ukrainą ir Ukrainos žmones, Tarptautiniame baudžiamajame teisme ir Specialiajame tribunole dėl agresijos nusikaltimo; be to, pabrėžia, kad juo taip pat turi būti užtikrintas visų karo belaisvių, įkalintų civilių ir pagrobtų Ukrainos vaikų grąžinimas, taip pat visų Rusijos pajėgų išvedimas iš tarptautiniu mastu pripažintos Ukrainos teritorijos;

7. ragina valstybes nares nedelsiant priimti ir pradėti teikti teisiškai ir finansiškai pagrįstą „reparacijos paskolą“ Ukrainai, užtikrintą

įšaldytu Rusijos turtu; pabrėžia, kad šių lėšų panaudojimas ir investavimo sąlygos negali būti derybų objektas be ES;

8. primena savo poziciją, kad ES ir jos valstybės narės teisiškai nepripažins laikinai okupuotos Ukrainos teritorijos Rusijos teritorija; taip pat pabrėžia, kad, siekiant užtikrinti tvirtas tarptautines saugumo garantijas ir užkirsti kelią bet kokiems būsimiems Ukrainos suvereniteto ir teritorinio vientisumo pažeidimams, abipus sąlyčio linijos turėtų būti dislokuota tvirta taikos palaikymo ir tarptautinė stebėjimo misija, kuriai įgaliojimus suteiktų JT Saugumo Taryba; pakartoja, kad, atsižvelgiant į dabartinę nestabilią saugumo padėtį Europoje, NATO ir JAV karinių pajėgų dislokavimas prie rytinio flango yra labai svarbus siekiant užtikrinti regiono stabilumą; pabrėžia, kad, jei Ukraina ir Rusija pasieks teisingą taiką, ES, jos valstybės narės, Jungtinės Amerikos Valstijos ir bendraminčiai partneriai turės atlikti lemiamą vaidmenį užtikrinant jos įgyvendinimą;

9. pabrėžia, kad pagal susitarimą su Rusija turėtų būti numatytas Rusijos įsipareigojimas nedelsiant nutraukti hibridinį karą prieš ES ir jos partneres, įskaitant Ukrainą;

10. primygtinai reikalauja, kad iki derybų dėl taikos susitarimo ir kol jis nebus įgyvendintas nebūtų panaikintos sankcijos; ragina ES taikyti papildomas esmines sankcijas tuo atveju, jei Rusija atsisakytų dalyvauti rimtose taikos derybose;

11. įsitikinęs, kad tikros derybos, paremtos visa politine, karine ir ekonomine transatlantinės bendruomenės ir jos tarptautinių partnerių įtaka, gali padėti pasiekti visapusišką, teisingą ir ilgalaikę taiką Ukrainoje ir nutiesti kelią teisingam ir įtraukiam ekonominiam ir socialiniam atsigavimui;

12. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininkės pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Ukrainos prezidentui, vyriausybei ir Aukščiausiajai Radai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Jungtinių Amerikos Valstijų Kongresui ir Rusijos valdžios institucijoms.